

تاریخ

۱-گزینه «۱» - طبق نمودار زمانی کتاب، «ابداع خط و نگارش» و «گسترش شهرنشینی» مربوط به دوره مفرغ و «استخراج طلا و نقره» از ابداعات دوره مس و سنگ است.

(عبدالملکی) (پایه دهم - درس چهارم - پیدایش تمدن؛ بین‌النهرین و مصر - سیر پیدایش تمدن - صفحه ۳۰) (دشوار)

۲-گزینه «۲» - منابع غیر نوشتاری، شامل تمامی آثار مادی و دست‌ساخته‌هایی می‌شود که از ایرانیان باستان برجای مانده است. ابزار، ظروف، اشیاء و بقایای بناهای مختلف مانند کاخ‌ها، آتشکده‌ها، پل‌ها، آب‌بندها و کاروانسراها که از روزگار ایران باستان باقی مانده است، منبع دست اول برای پژوهش در آن دوره به حساب می‌آیند. به عنوان نمونه می‌توان به کاخ اردشیر بابکان در فیروزآباد اشاره کرد. سنگ نوشته‌ها و لوح‌های گلی مهم‌ترین منابع نوشتاری ایرانی در دوره هخامنشیان هستند. به عنوان نمونه می‌توان به سنگ‌نوشته خشایارشا در وان، اشاره کرد.

(عبدالملکی) (پایه دهم - درس هفتم - مطالعه و کاوش در گذشته‌های دور - منابع تحقیق تاریخ ایران در دوران باستان - صفحه ۶۶ و ۶۸) (آسان)

۳-گزینه «۱» - در دوره ساسانی، تشکیلات قضایی گسترش یافت و نقش روحانیان زرتشتی در امور قضایی بیشتر از گذشته شد. گروهی از روحانیان زرتشتی که با قوانین دینی و احکام عرفی آشنایی داشتند، عهده‌دار امور قضاوت بودند.

(عبدالملکی) (پایه دهم - درس یازدهم - آیین کشورداری - قضاوت و دادرسی - صفحه ۱۰۵) (متوسط)

۴-گزینه «۳» - تجربه و سبک‌های هنری اقوام غیر ایرانی با شیوه‌های بومی ترکیب شد و هنری به وجود آمد که کاملاً تازگی داشت و روح هنر ایرانی بر آن حاکم بود. دیگر ویژگی شاخص هنر و معماری دوره هخامنشی، درباری بودن آن بود؛ به این معنی که شکوه شاهانه و تشریفات و تجملات درباری را به نمایش می‌گذاشت. در واقع، بخش عمده آثار هنری شاخص و ساختمان‌های مجلل، به خواست شاهان و درباریان و برای زندگی تجملاتی و تشریفاتی آنان به وجود آمد. یکی دیگر از ویژگی‌های هنر هخامنشی، طبیعت‌گرایی و استفاده از عناصر موجود در طبیعت مانند حیوانات و گیاهان در آثار هنری‌شان است.

هنر ساسانی ریشه در هنرهای کهن ایران و نیز هنر دوران هخامنشی و اشکانی داشت و حتی از هنر یونانی و رومی نیز تأثیر پذیرفته بود.

(عبدالملکی) (پایه دهم - درس شانزدهم - هنر و معماری - هخامنشیان - صفحه ۱۳۳ و ۱۴۴ و ۱۴۹) (دشوار) (براساس پرسش‌های نمونه)

۵-گزینه «۴» - از مهم‌ترین و مشهورترین تاریخ‌های عمومی می‌توان به تاریخ طبری تألیف محمد بن جریر طبری اشاره کرد. او از مشهورترین چهره‌های تاریخ‌نگاری روایی است و برای تألیف کتاب خود اخبار فراوانی را جمع‌آوری کرد و در این راه رنج فراوانی برد. این کتاب به روش سال‌شماری، نوشته شده است. یعنی حوادث به ترتیب زمان وقوع نوشته می‌شوند. بنابراین کتاب تاریخ طبری، تاریخ‌نگاری عمومی، روایی و سال‌شماری است.

کتاب تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ غزنویان از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای و از برجسته‌ترین آثاری است که به شیوه تاریخ‌نگاری تحلیلی تألیف شده است.

یکی از نمونه‌های تاریخ‌نگاری براساس روش موضوع محوری، کتاب مروج‌الذهب و معادن الجواهر، نوشته علی بن حسین مسعودی است که به شیوه تاریخ‌نگاری تحلیلی تألیف شده است.

(عبدالملکی) (تاریخ یازدهم - درس اول و دوم - ترکیبی - ترکیبی - صفحه‌های ۶، ۴، ۱۷ و ۱۸) (دشوار)

۶-گزینه «۳» - مهم‌ترین تحولی که با خلافت خاندان اموی پدید آمد، فاصله گرفتن حکومت از اصول و ارزش‌های انسانی و اخلاقی مورد تأکید قرآن و پیامبر اسلام و تبدیل خلافت دینی به سلطنت بود.

(عبدالملکی) (پایه یازدهم - درس ششم - امویان بر مسند قدرت - سیاست و حکومت - صفحه ۵۶) (متوسط)

۷-گزینه «۲» - مسجد جمعه اصفهان که یکی از کهن‌ترین مسجدهای چهار ایوانی در ایران است، در دوره سلجوقی بنا شد و الگویی برای معماران مساجد در دوره‌های بعدی شد. (عبدالملکی) (پایه یازدهم - درس دهم - ایران در دوران غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی - هنر و معماری - صفحه ۱۱۲) (متوسط)

۸-گزینه «۴» - شاه تهماسب در طول دوران ۵۴ ساله پادشاهی خود، با اتخاذ تدابیر و سیاست‌های مناسب داخلی و خارجی، توانست پایه‌های حکومت صفوی را تثبیت و تحکیم نماید.

(عبدالملکی) (پایه یازدهم - درس سیزدهم - تحولات سیاسی و اقتصادی ایران در دوره صفوی - دوران تثبیت - صفحه ۱۲۹) (متوسط)

۹-گزینه «۲» - پیروزی‌های برق‌آسای نادر در جنگ‌های داخلی و خارجی زمینه‌نشستن او بر تخت شاهی را فراهم آورد. او نخست تهماسب دوم را به بهانه بی‌کفایتی از سلطنت خلع کرد. سپس بزرگان کشور، علما و سران ایل‌ها و طوایف را به شورای دشت مغان فراخواند و شرایطی را برای پذیرفتن سلطنت مطرح کرد که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:

۱- موروثی شدن سلطنت در خاندان او

۲- حمایت نکردن بزرگان و رؤسای طوایف از خاندان صفوی

۳- حل اختلافات مذهبی با دولت عثمانی

(عبدالملکی) (پایه دوازدهم - درس دوم - ایران و جهان در آستانه دوره معاصر - ایران از نادرشاه افشار تا آقامحمدخان قاجار - صفحه ۱۷) (متوسط)

۱۰-گزینه «۱» - در نتیجه قراردادهای گلستان و ترکمانچای، مناطق وسیعی از سرزمین‌های حاصل‌خیز ایران در غرب دریای کاسپی (خزر) که شامل ولایات گرجستان، داغستان، ارمنستان، نخجوان و اران با شهرها و روستاهای آباد و پرجمعیت بود، به روسیه واگذار شد و رود ارس مرز دو کشور قرار گرفت. به علاوه، ایران در عهدنامه گلستان از داشتن کشتی جنگی در دریای خزر محروم شد و در معاهده ترکمانچای نیز متعهد گردید که مبلغ ۵ میلیون تومان غرامت به دولت روسیه بپردازد و به اتباع آن کشور نیز حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) بدهد.

(عبدالملکی) (پایه دوازدهم - درس سوم - سیاست و حکومت در عصر قاجار (از آغاز تا پایان سلطنت ناصرالدین شاه) - روابط خارجی - صفحه ۲۴) (متوسط)

۱۱-گزینه «۳» - پس از خاتمه جنگ جهانی اول، نمایندگانی از کشورهای مختلف، از جمله دولت‌های پیروز و شکست‌خورده در جنگ، با هدف عقد قرارداد صلح در کاخ ورسای پاریس گرد هم آمدند. پس از ماه‌ها مذاکره، پیمان‌نامه صلح، که شامل چندین قرارداد جداگانه بود، با کشورهای مغلوب به امضا رسید. در این میان، پیمانی که با آلمان بسته شده اهمیت بیشتری داشت. براساس این پیمان، مستعمرات آلمان میان متفقین تقسیم شد و بخش‌هایی از خاک این کشور به فرانسه و لهستان واگذار گردید. به علاوه، آلمانی‌ها ملزم به پرداخت غرامت به دولت‌های متفق و محدود نگه داشتن توان نظامی خود شدند.

(عبدالملکی) (پایه دوازدهم - درس ششم - جنگ جهانی اول و ایران - آثار و پیامدهای جنگ - صفحه ۸۶) (متوسط)

۱۲-گزینه «۴» - قیام پانزده خرداد به رغم اینکه با سرکوب شدید حکومت پهلوی مواجه شد، نتایج مهمی داشت: هدف مبارزه تغییر کرد و سرنگونی رژیم پهلوی هدف نهایی مبارزان شد. حضور امام خمینی در صحنه مبارزه موجب شد بسیاری از روحانیون به مبارزات سیاسی روی بیاورند. علاوه بر روحانیون و دانشگاهیان، اقشار دیگری از جامعه نیز به جمع مبارزان پیوستند. رهبری امام خمینی به عنوان مرجع دینی برجسته‌تر شد و مبارزان به نقش و قدرت مذهب در این زمینه توجه بیشتری نشان دادند.

(عبدالملکی) (پایه دوازدهم - درس دهم - انقلاب اسلامی - قیام پانزده خرداد - صفحه ۱۳۰) (متوسط)

۱۳-گزینه «۱» - در تیر ۱۳۵۹، تعدادی از افسران وابسته به رژیم پهلوی و هوادار شاپور بختیار، موسوم به سازمان نقاب یا پشتیبانی سازمان جاسوسی آمریکا (سیا) و حکومت بعثی عراق کودتایی را طراحی کردند. کودتایچیان قصد داشتند با استفاده از امکانات نظامی پایگاه هوایی شهید نوزده همدان، محل سکونت حضرت امام و برخی مراکز مهم در پایتخت را بمباران و نظام جمهوری اسلامی ایران را ساقط کنند. این توطئه اندکی پیش از اجرا کشف و خنثی شد.

(عبدالملکی) (پایه دوازدهم - درس دهم - استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی - توطئه‌ها و تلاش‌های دشمنان داخلی و خارجی - صفحه ۱۳۰) (متوسط)